

IV. Οί εξελίξεις στο γεωστρατηγικό περιβάλλον του Ίσραήλ καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς: Προοπτικὲς σταθεροποιήσεως μετὰ τὴν ἐκλογὴ Μπάρακ Ὀμπάμα

[Πρακτικὰ Ἐπιστημονικῆς Διημερίδος, Ἀνωτάτη Διακλαδικὴ Σχολὴ Πολέμου, Θέμα Διημερίδος: Ἡ νέα Γεωπολιτικὴ Πραγματικότητα στὰ Ὑποσυστήματα ΝΑ Εὐρώπης-Κανκασοῦ καὶ Εὐρύτερης Μέσης Ἀνατολῆς. Ὁ ρόλος τῆς Ἑλλάδας, Θεσσαλονίκη, 26-27 Νοεμβρίου 2008, Θεσσαλονίκη 2009, 17-31. Ἐδημοσιεύθη ἐπίσης: Ἴνστιτούτο Ἀμυντικῶν Ἀναλύσεων, "Γεωστρατηγικὴ" 15-16 (9/2008-4/2009)]

Περίληψις

Τὸ παρὸν κείμενον, χρησιμοποιώντας τὴν μεθοδολογία τῆς Συστημικῆς Γεωπολιτικῆς Ἀναλύσεως (Systemic Geopolitical Analysis), προσεγγίζει τὸ ζήτημα τῶν δυνατοτήτων σταθεροποιήσεως τοῦ γεωστρατηγικοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ίσραήλ θεωρώντας ὅτι ἡ διανομὴ συγκυρία παρουσιάζει ἰδιαιτέρη εὐπάθεια ἀναφορικῶς πρὸς τὴν βελτίωση τῆς σταθερότητος στὸ κομβικὸ αὐτὸ σημεῖο γιὰ τὶς γεωστρατηγικὲς ἰσορροπίες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Στὸ παρὸν κείμενο ὀρίζονται τὰ κατωτέρω τρία, γεωστρατηγικῆς φύσεως καὶ μέσου Συστημικοῦ ἐπιπέδου¹ δεδομένα, ἀλλὰ μὲ τὰ ποιοτικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς προ-Ὀμπάμα ἐποχῆς:

i) τοῦ διατηρουμένου συγκρουσιακοῦ κλίματος μεταξὺ PKK καὶ τουρκικῶν στρατευμάτων στὴν Ν/Α Τουρκία καὶ στὸ βόρειο Ἰράκ μὲ τὶς ἐπακόλουθες τουρκικὲς ἐπιθέσεις,

ii) τῆς διαφαινομένης ἀσταθείας στὸν νότιο Λίβανο, ὅπου ἡ ἀνάμιξις τῆς Δαμασκοῦ προκαλεῖ ἀντιδράσεις ἀπὸ πλευρᾶς τῆς χειραφετημένης πλέον, καὶ μὲ ὑψηλὸν κῦρος στοὺς σηιτικὸς πληθυσμοὺς τῆς χώρας, Χεζμπαλά. Τὰ γεγονότα αὐτὰ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν σταθεροποίηση τῶν ὅποιων θετικῶν ὑπερσυστημικῶν καὶ ἐνδοσυστημικῶν πολιτικο-οικονομικῶν συντελεστῶν τῆς παρούσης συγκυρίας καὶ

iii) τῆς ὑπαρχούσης στασιμότητος στὴν δυναμικὴ τῆς Ἀναπόλεως (26-28 Νοεμβρίου 2007), λόγω τῆς ἀμφισήμου στάσεως τῆς Δαμασκοῦ.

Λέξεις-Κλειδιά: Συρο-ἰσραηλινὲς συνομιλίαι καὶ σχέσεις, ἰσραηλο-παλαιστνιακὲς σχέσεις, ἰσραηλο-ἑλληνικὲς σχέσεις, ἰσραηλο-ἰρανικὲς σχέσεις, Finul II, Συστημικὴ Ἀνάλυσις τῶν Μεσανατολικῶν Στρατηγικῶν Ἴσορροπιῶν.

1. Δηλαδή ἐπιπέδου Συστήματος/*system level*.

Α' Μέρος

Συστημική Συγκρότηση του Γεωπολιτικού Συμπλόκου (Geopolitical Complex)

Από πλευράς μεθοδολογικής, η περιγραφή της συστημικής συγκροτήσεως του υπό εξέταση γεωπολιτικού Συμπλόκου αποδεικνύει ότι οι θετικές δυναμικές που διαμορφώνονται σε επίπεδο Συστήματος, κατά τους τελευταίους μήνες είναι αυτές που όφειλονται:

i) Στην έλληνο-αμερικανο-ισραηλινή άμυντική συνεργασία, γεγονός που ενισχύει τους δεσμούς εμπιστοσύνης μεταξύ Αθηνών και Ιερουσαλήμ. Οι δεσμοί αυτοί μπορούν να λειτουργήσουν ως θετικοί συντελεστές υπέρ της ελληνικής και έλληνοκυπριακής πλευράς για την επίτευξη μιας αξιοπρεπούς λύσεως στο κυπριακό, το οποίο στη περίπτωση αυτή προέπει να αναλυθεί και στην πτυχή του ή οποία έχει να κάνει με τον ρόλο της Μεγαλονήσου για την ισραηλινή εθνική ασφάλεια. Ο παράγων αυτός συνήθως δεν λαμβάνεται υπ' όψιν από την έλλαδική και έλληνοκυπριακή πλευρά ενώ αξιοποιείται τα μέγιστα από την τουρκοκυπριακή πλευρά. Το ζητούμενο είναι οι συντελεστές αυτοί να τύχουν εκμεταλλεύσεως και να μη απολεσθούν άνευ αξιοποίησεως από την έλληνοκυπριακή πλευρά.*

ii) Η θετική πορεία της όμαλοποιήσεως στο Ιράκ συμβάλλει προς την γενικότεραν διευθέτηση των ανταγωνισμών στην περιοχή. Ο ρόλος της Τεχεράνης στην περίπτωση των σιτιών του νοτίου Ιράκ δεν είναι άμελητός και καταδεικνύει, παρά την υπάρχουσα ένταση των Ιρανο-αμερικανικών σχέσεων, την υπάρχουσα πρόθεση ώρισμένων ισχυρών, όσον και όρθολογικών κύκλων της Τεχεράνης, οι όποιοι δεν ανήκουν στην σφαίρα επιρροής του προέδρου Άχμαντιντζάντ, για μια έξομάλυνση** εις το μέλλον των αμερικανο-ιρανικών σχέσεων² και

iii) οι διεξαγόμενες συρο-ισραηλινές συνομιλίες ως Ύπερσυστημικού επιπέδου (*Supersystemic level*) μεταβλητές της έν λόγω διαδικασίας θεωρούνται άφ' ένος:

i) ή διαφανομένη αμερικανική αντίθεση της απερχομένης διακυβερνήσεως Μπους στην δυναμική των συρο-ισραηλινών συνομιλιών ειρήνευσεως, τάσις ή όποία έλπίζεται να αναστραφεί με την διακυβέρνηση Όμπάμα, αλλά και άφ' έτέρου:

ii) ή ρωσική στρατηγική προοπτική στο ευρωπαϊκό πολιτικο-οικονομικό σύμπλοκο, το όποιο με την σειρά του δύναται να επιδρά θετικώς στα ζητήματα:

ii.1) της επιλύσεως του Ισραηλο-παλαιστινιακού προβλήματος, όπως και

ii.2) επί των συρο-ισραηλινών σχέσεων, και επί της άρχής «έδάφη έναντι ειρήνης».

Στο άνωτέρω Ύπερσύστημα/*Supersystem* δημιουργούνται ώρισμένες άρνητικές δυναμικές, λόγω:

* Το σημείο αυτό, άποτελεί πλέον (Ιούλιος 2017) κεντρικόν άξονα της ελληνικής και κυπριακής έξωτερικής πολιτικής. Όταν όμως έγράφετο, εκόστισε εις τον συγγραφέα σκληρές επιθέσεις και προσπάθειες "ήθικής" έξοντώσεως. Δεν πειράζει. Σημασία έχει ότι πλέον άποτελεί «κοινόν τόπον».

** Βλ. συμφωνία για τον έλεγχο του πηρυνικού προγράμματος της Τεχεράνης (2016).

2. Το γεγονός αυτό είναι αντιληπτό από την αμερικανική πλευρά, πράγμα που έγινε αισθητό και στην περίπτωση της εκτελέσεως της θανατικής ποινής του Σαντάμ Χουσέιν αλλά και στην διαρροή της NIE's στον αμερικανικό και διεθνή τύπο στις 3/ΧΙΙ/2008.

- i) τής μονομερούς άποσχίσεως του Κοσόβου μακράν και πέρα τής νομίμου διεθνοδικαϊκής βάσεως και
- ii) τής προξενθείσης έξ αυτού του προηγουμένου άποσχίσεως τής Νοτίου Όσετίας και Άμπχαζίας, επίσης μακράν και πέρα τής νομίμου διεθνοδικαϊκής βάσεως και τήν έγγραφήν των στην σφαίρα τής γεωστρατηγικής επιρροής τής Μόσχας³.

Προσδιορισμός του Γεωπολιτικού Παράγοντος (Geopolitical factor): Στην υπό εξέταση περίπτωση ως γεωπολιτικός παράγων θεωρείται ή ένδοσυστημική συμπεριφορά του ισραηλινού έθνικοκρατικού δρώντος έν συσχετισμῶ προς τους ανταγωνιστικούς ένδοσυστημικούς έθνοτικούς (παλαιστίνιοι) και έθνικοκρατικούς (Ίράν, Συρία, Λίβανος) δρώντας και τον μη ανταγωνιστικό συστημικό έθνικο-κρατικό δρώντα τής Ελλάδος.

Στόν σχηματισμό πλήρους εικόνας τής συμπεριφορᾶς του γεωπολιτικού παράγοντος στο υπό εξέταση γεωπολιτικό Σύμπλοκο θα ληθοῦν ύπ' ὄψιν και οί επ' αυτού επιρροές ισχύος των υπερσυστημικών έθνικοκρατικών διεθνῶν δρώντων, οί ὁποιοί λειτουργοῦν σε υπερσυστημικό επίπεδο. Οί δρώντες αυτοί ὀνομάζονται «υπερδρώντες» και εἶναι οί ΗΠΑ, ή Ρωσία, ή Κίνα και ή ΕΕ (ή ΕΕ συμπεριλαμβάνεται λόγω τής εμπλοκής της στην Finul II, στόν νότιο Λίβανο, μετά τα γεγονότα του θέρους του 2006). Άμέσως μετά τον άνωτέρω προσδιορισμόν, προκύπτει άβιάστως και ὁ προσδιορισμός τής Συστημικής Συγκροτήσεως του Γεωπολιτικού μας Συμπλόκου, ως εξής:

Προσδιορισμός Γεωπολιτικού Ὑπερσυστήματος (Geopolitical Supersystem): Πρόκειται για τὸ τετράγωνο συσχετισμοῦ μεσανατολικῶν επιρροῶν ισχύος ΗΠΑ-Ρωσίας-Κίνας-ΕΕ στην περιοχή τής ευρύτερης Μέσης Άνατολής.

Προσδιορισμός Γεωπολιτικῶν Συστημάτων (Geopolitical Systems): Πρόκειται για τὰ συστημικά δίπολα: i) Ίσραήλ-παλαιστίνιοι, ii) Ίσραήλ-Συρία, iii) Ίσραήλ-Ίράν, iv) Ίσραήλ-Λίβανος και v) Ίσραήλ-Ελλάδος.

Β' Μέρος:

Άνάλυσις

I. Άνάλυσις του Συστημικού Διπόλου (Systemic Dipole): Ίσραήλ-Παλαιστίνιοι

Ίστορικό προηγούμενο. — Η συνάντησις τής Τάμπα τον Ίανουάριο του 2001, κατέγραψε μία σημαντική δέσμη προτάσεων του τότε πρωθυπουργού του Ίσραήλ Γιεχούντ Μπάρακ προς τον Γιάσερ Άραφάτ κάμνοντας την τελευταία προσπάθεια άρσεως του άδιεξόδου από πλευρᾶς Τελ Άβίβ. Ο Άραφάτ εξέτιμησε έσφαλμένως τις δυνατότητες ένισχύσεως τής διαπραγματευτικῆς του θέσεως λόγω τής εκρήξεως τής δευτέρας Ίντιφάντα και του ὅτι ή άνοδος των Ρεπου-

3. Ο γράφων εἶχε προβλέψει τὸ ένδεχόμενο από τον Ίανουάριον του 2008, σε συνέντευξή του στην Έλένη Τσερεζόλε, που έδημοσιεύθη ως άρθρο στην "Κυριακάτικη Αύγή" (5 /1/2008), με τίτλον: «Τὸ γεωπολιτικὸν τοπίον στην ευρύτερη Μέση Άνατολή και στα Βαλκάνια». Βλ. σχετ. Τόμος II, Ένότητα: Άρθρα Τύπου.

μπλικανών στην έξουσία του Λευκού Οίκου θα άπετέλει έναν επί πλέον εϋνοϊκόν παράγοντα για την παλαιστινιακήν πλευρά. Τά λάθη του αυτά συνέβαλαν, παρά την θέλησή του, στην θριαμβευτική επιστροφή του Σαρδν στis πρόωρες έκλογές (6-02-2001) που ήκολούθησαν στο Ίσραήλ.

Ύπαρχουσα Συγκυρία. — Σήμερα, ό άπερχόμενος πρωθυπουργός και διάδοχος του Σαρδν στο "Καντίμα", Γιεχούντ Όλμέρτ στην άποχαιρετιστήρια συνέντευξή του στην έφημερίδα *Γιεντθ Άχρονδτ* επιστρέφει στην δέσημ προτάσεων της Τάμπα: Θεωρεί άναγκαία την επιστροφή του 93% της δυτικής Όχθης στην παλαιστινική πλευρά και, τδ κυριώτερον, συμπεριλαμβάνει στην δέσημ αυτήν και τδ ήδη προταθέν στην Τάμπα τμήμα της ανατολικής Ίερουσαλήμ ενψ για τδ υπόλοιπον 7% που άφορᾶ περιοχές οικισμών προτείνει ισόποση έδαφική άποξημίωση για τούς παλαιστινίους.

Στην κατανόηση άπό πλευράς Τελ Άβιβ της νέας πραγματικότητας και της ρεαλιστικής της άντιμετώπισης, συνέβαλαν διαπιστώσεις όπως ότι:

i) Όπως έρρυθμίσθησαν οι σχέσεις Ίσραήλ-Αιγύπτου και Ίσραήλ-Ίορδανίας, δηλαδή οι σχέσεις με τις δύο εκ των τριών χωρών με τις όποιες τδ Ίσραήλ έπολέμησε τδ 1967, έτσι πρέπει να συμβεί και με την τρίτη, δηλαδή την Συρία, ώστε τδ Τελ Άβιβ να άπολαύσει τούς καρπούς της συνεργασίας με τὰ τρία αυτά μέρη, στο φλέγον ζήτημα του παλαιστινιακού.

ii) Η τεσσαρακονταετής κατοχή των έδαφών της δυτικής Όχθης και της Γάζης με άραβικό πληθυσμό ώδήγησε στην διαμόρφωση και την ένισχυση της παλαιστινιακής έθνικής ταυτότητας του πληθυσμού αυτού, με άποτέλεσμα ή Ίερουσαλήμ να «παίξει τδ παιγνίδι των έχθρών του», δηλαδή να άναγάγει τδ παλαιστινιακό θέμα άπό άπλοϋν «παίγνιο άντιπερισπασμού» των άραβικών χωρών εις βάρος του, σε πραγματικό ύψηλης προτεραιότητας ζήτημα έθνικής άσφαλείας, με τις σημερινές διαστάσεις.

Η νέα διακυβέρνησις Όμπάμα αναφορικώς προς την λύση του ισραηλο-παλαιστινιακού προβλήματος, χαρακτηρίζεται άπό προσεγγίσεις όπως αυτή του Z. Brzezinski, πρώην συμβούλου Έθνικής Άσφαλείας του Προέδρου Κάρτερ, του Rob Malley⁴ και της Samantha Power⁵ οι όποιες δέν θεωρούνται έποικοδομητικές

4. Η όποία συνίσταται στο να άνοίξει ένας διάλογος στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με την Χαμάς. Ό Robert Malley (γεννηθείς τῷ 1963) είναι δικηγόρος και πολιτικός έπιστήμων ειδικός σε θέματα έπιλύσεως κρίσεων, στενός συνεργάτης του Μπάρακ Όμπάμα που έξηναγκάσθη εις παραίτησιν λόγω του ότι είχε συναντήσεις με εκπροσώπους της Χαμάς, ως έρευνητής του ICG. Είναι τώρα διευθυντής του προγράμματος για την Μέση Άνατολή και την Βόρειον Άφρική του International Crisis Group (ICG) στην Washington, D.C., και ύπήρξε πρώην βοηθός του προέδρου Κλίντον για ζητήματα Άραβο-ισραηλινών σχέσεων. Ύπήρξε έπίσης βοηθός του πρώην Συμβούλου Έθνικής Άσφαλείας Sandy Berger (1996-1998). Ό Malley θεωρείται ειδικός στα ζητήματα ισραηλο-παλαιστινιακής διενέξεως με μεγάλο συγγραφικόν έργον επ' αυτών. Την περίοδο που ήταν βοηθός του Κλίντον συνεισέφερε σημαντικά στην όργάνωση της διασκέψεως κορυφής του Κάμπ Νταϊήβιντ, τδ 2000. Ύπήρξε συμμαθητής του Όμπάμα στην νομική σχολή του Χάρβαρτ.

5. Η Samantha Power έγεννήθη εις την Ίρλανδία τῷ 1970. Τώρα ζῆ και εργάζεται ως δη-

ἀπὸ τὸ Λικούντ καὶ τὰ ὑπερορθόδοξα ἰσραηλινὰ κόμματα, τὰ ὅποια εἶναι ἀπαραιτήτα, ἀπὸ ὅ,τι ἀποδεικνύει ἡ ἀδυναμία τῆς Τζίπυ Λίβνυ, γιὰ τὸν σχηματισμὸ κυβερνητικοῦ σχήματος. Ἄπ' ἐναντίας, μιὰ συνεργασία τοῦ Νετανιάχου μὲ τὸν Μπάρακ θὰ μπορούσε νὰ καταστήσει ἀποδεκτὸ τὸν κ. Νετανιάχου στὴν παρούσα Democrats Administration τῶν ΗΠΑ καὶ συνεπῶς νὰ δημιουργήσει τὶς βάσεις γιὰ μιὰ καρποφόρα συνεργασία μεταξὺ Ἱερουσαλήμ καὶ Οὐάσιγκτων.

II. Ἀνάλυσις διαδραστικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν συστημικῶν διπόλων:

i) Ἰσραήλ-Συρία, ii) Ἰσραήλ-Λίβανος, iii) Συρία-Ἰράν, iv) Συρία-Χεζμπαλά

II.1. Συστημικὰ δεδομένα (Systemic Data) πολιτικῆς φύσεως

Πρῶτον: Εἶναι ἐμφανῆς ὅτι ἔχει ἐνισχυθεῖ στὸ σημερινὸ Ἰσραήλ ἡ προσέγγις ἐκεῖνη ἢ ὅποια προωθεῖ τὴν πολιτικὴ ἐξοικείωση μὲ τὴν πιθανότητα ἀποχωρήσεως μεγάλου μέρους τῶν ἰσραηλινῶν ἐποίκων ἀπὸ τὴν δυτικὴ Ὀχθη, ἀπὸ τμῆμα τῆς ἀνατολικῆς Ἱερουσαλήμ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ὑψίπεδα τοῦ Γκολάν⁶ ἐκτάσεως 1.200 m² μὲ 18.000 ἰσραηλινοὺς ἐποίκους καὶ χώρου ἐλέγχου τῶν πηγῶν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, τὰ ὅποια καὶ ἀπετελοῦσαν συριακὰ ἐδάφη, καταληφθέντα τὸ 1967 καὶ προσαρτηθέντα ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ τὸ 1981.

Δεύτερον: Ὑπάρχει πολιτικὴ ἀποδοχὴ τῶν θέσεων αὐτῶν ἀπὸ τοὺς δύο ἐταίρους τοῦ σημερινοῦ κυβερνητικοῦ συνασπισμοῦ, τὸ Κόμμα Καντίμα καὶ τὸ Ἐργατικὸν Κόμμα, γεγονός πὸν θὰ προσφέρει διηυρυσμένον περιθώριον ἐλιγμῶν στὴν νεοεκλεγείσαν ἀπὸ τὸ Καντίμα ἀρχηγό, τὴν Τζίπυ Λίβνυ, ἐὰν στὶς ἐρχόμενες πρῶτες ἐκλογὲς ὑπερισχύσει κάποιος κεντροαριστερὸς συνασπισμὸς ὑπὸ τὴν Λίβνυ ἢ ὄχι, καὶ ὄχι τὸ Λικούντ τοῦ Νετανιάχου. Πάντως ἡ προοπτικὴ ὑπερισχύσεως τοῦ Νετανιάχου εἶναι σημαντικὴ* καὶ ἐμφανίζεται περισσότερο πιθανή, μετὰ τὴν ἐκλογὴ Ὀμπάμα στὶς ΗΠΑ, ἢ ὅποια προβληματίζει πρὸς στιγμὴν, ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ ἰσραηλινοῦ ἐκλογικοῦ σώματος, παρὰ τὴν τοποθέτηση τῆς Χίλαρυ Κλίντον στὸν θῶκο τοῦ ὑπουργοῦ ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ.

II.2. Αἰτίες κατανοήσεως τῶν ἀνωτέρω συστημικῶν δεδομένων ἀπὸ τὴν κυβερνώσα ἰσραηλινὴ κέντρο-ἀριστερά

μοσιογράφος, συγγραφεὺς καὶ πανεπιστημιακὸς στὸ Carr Center for Human Rights Policy στὸ Harvard University's Kennedy School of Government. Ἐτιμῆθη μὲ τὸ Βραβεῖον Πούλιτζερ καὶ ἦταν σύμβουλος ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὀμπάμα μέχρι τὸν Μάρτιο τοῦ 2008, ὅποτε καὶ ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν ὅταν ἀπεκάλεσε «τέρας» τὴν ἀνθυποψήφια τοῦ Ὀμπάμα, Χίλαρυ Κλίντον. Θεωρεῖται ὡς φιλο-παλαιστινιακῶν ἐπόψεων. Πάντως σήμερον ἡ Powers ἐτοποθετήθη ἀπὸ τὸν Μπάρακ Ὀμπάμα στὸ Συμβούλιο Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας τῶν ΗΠΑ.

6. Τὴν ἀκριβῆ πρόβλεψη εἶχε διατυπώσει ὁ γράφων στὸ ἄρθρο του μὲ τίτλο: «Γεωστρατηγικὴ ἀνάλυση τῆς παρουσίας συγκυρίας στὴν νοτιοανατολικὴ Μεσόγειο. Ἡ περίπτωση τῆς ἐλληνικῆς γεω-στρατηγικῆς θέσεως καὶ τὸ ζήτημα τοῦ διπλωματικοῦ χρόνου», *Γεωστρατηγικὴ* 6 (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2004), I.A.A., σ.σ. 14-17.

* Πράγμα πὸν ἔγινε τελικῶς, καὶ ἡ πρόβλεψίς μου αὐτὴ ἐπληθεύθη.

Ιστορικές διαπιστώσεις. — Για την κατανόηση αυτών των αναγκαιοτήτων, συνέβαλαν και οι έξι διαπιστώσεις από πλευράς της κεντροαριστεράς:

ι) Η μονομερής άπεμπλοκή του Ισραήλ, τον Ιούνιο του 2001, από την ζώνη του νοτίου Λιβάνου, επί πρωθυπουργίας Μπάρακ, χωρίς προηγουμένως να επιλυθεί το θέμα του Γκολάν⁷ με την Συρία ώδήγησε στην επανεγκατάσταση της Χεζμπαλά στην περιοχή και την επανέναρξη των βολών Κατιούσα από την ισλαμιστική αυτήν σηιτική οργάνωση στα έδαφη του βορείου Ισραήλ μέχρι το θέρους του 2006⁸, όπου διεξήχθη και η αίματηρα θερμή ρήξις μεταξύ των ισραηλινών ΕΔ και της Χεζμπαλά στον νότιο Λίβανο.

Η περιπέτεια αυτή της Ίερουσαλήμ ή οποία υπήρξε τραυματική για την κυβέρνηση Όλμερτ και για τις ισραηλινές Ένοπλες Δυνάμεις (ΙΕΔ/IDF), απέδειξε ότι η στρατηγική κινήσις που θα έπρεπε να ακολουθήσει θα έπρεπε να είναι ή επαναπροσέγγισις Ισραήλ-Συρίας επί τη βάσει «εδάφη έναντι ειρήνης» και με συγκεκριμένο αντικείμενο το Γκολάν. Πάντως, από διπλωματικής έπόψεως το Ισραήλ κατώρθωσε να επιτύχει ένα θετικό διπλωματικό αποτέλεσμα, εμπλέκοντας αποκλειστικώς στρατιωτικές δυνάμεις χωρών-μελών της ΕΕ στα σώματα της UNIFIL II (διεθνής δύναμις με έντονη ευρωπαϊκή συμμετοχή). Κάτι ανάλογον ουδέποτε συνέβη στην μέχρι σήμερα ιστορία της περιοχής⁹. Η Ίερουσαλήμ κατώρθωσε επί πλέον να επιτύχει την απόφαση 1701 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ σχετικώς με την κατάπαυση του πυρός στη ζώνη του νοτίου Λι-

7. Υπάρχουν πολυάριθμες ισραηλινές στρατιωτικές βάσεις και ή παρουσία της Τσαχάλ, σε απόσταση μόνο 60km μακρυνά από την Δαμασκό, αποτελεί σημαντική δύναμη άντεπιθέσεως σε περίπτωση συριακής επίθεσεως. Το Γκολάν ελέγχει επίσης το 33% των ύδατινών αποθεμάτων του Ισραήλ. Τα ύδατα της Λίμνης Τιβεριάδος προέρχονται από τον Ιορδάνη και από τους ποταμούς των πηγών του (Χαζιπανύ, Μπανιάς και Ντάν) τα όποια κατέρχονται από τα ύψίπεδα του Γκολάν.

8. Ήταν γνωστό ότι στα πρόθυρα του «θερμού ισραηλο-λιβανικού θέρους» του 2006, ή Χεζμπαλά διέθετε άνω των 12.000 ρουκετιών. Έξ αυτών, περίπου 7-8.000 ρουκέττες είναι τύπου "Κατιούσα" των 107 και 122mm. Είναι παλαιάς τεχνολογίας, ανακρίβεις και κατάλληλες μόνον για να πλήττουν «στόχους περιοχής». Αυτές των 107mm είναι δύο τύπων, βαλλόμενες από σταθερούς και κινητούς εκτοξευτές (τύπου HASEB, ιρανικής κατασκευής) και όλες με βεληνεκές πέντε (5) μιλίων. Οί των 122mm έχουν βεληνεκές 20 μιλίων και έκρηκτική κεφαλή 45 κιλών. Υπήρχαν 70 αυτοκινούμενοι εκτοξευτές τύπου NOOR, HADID και AWASH. Το 2000, με συγκατάθεση του Μπασσάρ άλ-Άσαντ, άρχίζει ή διοχέτευσις από το Ιράν, μέσω Συρίας, νέας τεχνολογίας ρουκετιών ιρανικής κατασκευής, με κινεζική και βορειοκορεατική τεχνολογία. Το ίδιο έτος δίδονται στην Χεζμπαλά οί Fajr 3 και το 2002 οί Fajr 5, των όποίων ή παράδοσις έτελείωσε τον Ιανουάριο του 2006. Οί ρουκέττες αυτές, μέσω Συρίας ή δια θαλάσσης, έφθασαν στον Λίβανο και στην Χεζμπαλά. Βλ. Ι.ΤΗ. ΜΑΖΙΣ, «A Geopolitical Analysis in the recent Lebanon Crisis and the Broader Implications (Summer 2006)», *Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie* (8/2007), Wien, σελ. 153.

9. Ι.ΤΗ. ΜΑΖΙΣ, «*The Geostrategic Lessons Learned from a Conflict: Israel-Hezbollah*», *Defensor Pacis, D.A.I.*, τόμ. 20, Μάρτιος 2007, σελ. 24.

βάνου και στην απομάκρυνση κάθε ενόπλου στοιχείου από την ζώνη αυτή, πλήν των στρατευμάτων της Unifil II και του λιβανικού στρατού¹⁰.

ii) Η δημογραφική αύξηση των αραβικών πληθυσμών στα παλαιστινιακά εδάφη θέτει εν κινδύνω τον πολιτισμικό χαρακτήρα του κράτους του Ισραήλ και όπως είναι φυσικό θέτει σε προβληματισμό τους υπευθύνους για την ισραηλινή εθνική ασφάλεια, λόγω της όλοένα και αυξανόμενης ιρανικής επιρροής επί των πληθυσμών αυτών. Άρα, όσο συντομότερα οδηγηθεί το Τελ Άβιβ στην αποδοχή της δημιουργίας ενός παλαιστινιακού κράτους με συγκεκριμένη εδαφική κυριαρχία και σύνορα, τόσο περισσότερο απομακρύνεται, μέχρις απολυτοφάνειας, αυτός ο κίνδυνος.

Δεν είναι όμως έφικτο να μειωθεί ή επιρροή της Τεχεράνης επί των παλαιστινιακών και λιβανικών πληθυσμών εάν δεν προχωρήσουν οι έπαφες μεταξύ Ιερουσαλήμ και Δαμασκού. Μία τέτοια προοπτική θα μπορούσε να προταθεί από την διακυβέρνηση Όμπάμα προς το Τελ Άβιβ χωρίς πάντως την φυσική παρουσία των ΗΠΑ στις διαδικασίες διαπραγματεύσεων αλλά με την προσθήκη της Αθήνας ως ευρωπαϊό διαμεσολαβητή στη διπλωματική αυτήν διαδικασία προσεγγίσεως.

Π.3. Ύπάρχουσα συγκυρία: συρο-ισραηλινή διαβούλευσις ειρήνης

Βάσει των ανωτέρω λοιπόν, δεν θα έπρεπε να έκληφθει ως κεραυνός εν αιθρία ή ανακοίνωσις της Τετάρτης 21ης Μαΐου 2008, ότι η Ιερουσαλήμ και η Δαμασκός ήρχισαν ειρηνευτικές συνομιλίες με διαμεσολαβητή την Άγκυρα. Στην διαδικασία αυτήν φαίνεται να επενδύει με αρκετή σοβαρότητα η πλευρά της Δαμασκού, έφ' όσον «*ο πρόεδρος της Συρίας Μπασσάρ αλ-Άσαντ απέκάλυψε στις 5 Σεπτεμβρίου 2008, [·: στο πλαίσιον της Συνόδου Κορυφής που διεξήχθη στην Δαμασκό, με συμμετοχή των Έρντογάν και Σαρκοζί]*, ότι η χώρα του έχει παραδώσει γραπτώς στους τούρκους μεσολαβητές προτάσεις για ειρήνη με το Ισραήλ και αναμένει την απάντηση των ισραηλινών πριν από την ένδεχομένη πραγματοποίησή απ' ευθείας διαπραγματεύσεων. Κατά τον Άσαντ οί προτάσεις αυτές κατετέθησαν προκειμένου να χρησιμεύσουν ως βάση για απ' ευθείας ειρηνευτικές συνομιλίες και η Δαμασκός αναμένει να λάβει ανάλογον έγγραφον από την ισραηλινή πλευρά. Έξετίμησε μάλιστα ότι η τύχη της ειρηνευτικής αυτής προσπάθειας θα κριθεί, εν πολλοίς, από τον νέο ισραηλινό πρωθυπουργό που αναμένεται να αντικαταστήσει εντός του μηνός τον Έορντ Όλμερτ, του οποίου έρευνάται η συμμετοχή σε σκάνδαλα διαφθοράς»¹¹.

10. Security Council Calls For End To Hostilities Between Hizbollah, Israel, Unanimously Adopting Resolution 1701 (2006), Permanent Ceasefire to Be Based on Creation Of Buffer Zone Free of Armed Personnel Other than UN, Lebanese Forces (11/08/2006).

11. Βλ. *Το Βήμα Online*, Παρασκευή, 5 Σεπτεμβρίου 2008, άρθρο με τίτλο: «Προτάσεις της Συρίας για Ειρήνη με το Ισραήλ» όπου εκτός των ανωτέρω αναφέρεται στο ότι: «... ο κ. Άσαντ είπε ότι δεν διακόπτει τις σχέσεις της χώρας με την Χεζμπολά και τους Παλαιστίνιους της Χαμάς, όπως απαιτεί το Ισραήλ. Και έτόνισε ότι ένας “κρίσιμος” γύρος έμμεσων συνομιλιών ανάμεσα στο Ισραήλ και στην Συρία αναβλήθηκε μόλις

Πάντως, ἐφ' ὅσον ἡ προσπάθεια τῆς Τζίπυ Λίβνυ γιὰ σχηματισμὸ κυβερνήσεως συνεργασίας δὲν ἐκαρποφόρησε προσκρούοντας στὴν ἀδιαλλαξία τοῦ ὑπερροθδοῦξου Shas¹² οἱ πρόωρες ἐκλογές τῆς 10ης Φεβρουαρίου 2009 θὰ δεῖξουν τὶς προοπτικὲς συνεργασίας μὲ τὴν κυβέρνησι τῶν Δημοκρατικῶν στὶς ΗΠΑ ἢ ὅποια θὰ ἀναλάβει 20 ἡμέρες πρὶν, στὴν Οὐάσιγκτων.

Π.4. Ζητούμενα τῶν συρο-ισραηλινῶν διαβουλεύσεων ἀπὸ ἰσραηλινῆς, συριακῆς καὶ τουρκικῆς πλευρᾶς.

Οἱ συνομιλίες αὐτὲς ἔχουν δύο εἶδη ζητουμένων. Ἐνα τακτικῆς φύσεως καὶ ἓνα στρατηγικῆς φύσεως:

a. Ἀπὸ πλευρᾶς Ἰσραήλ:

a.i. Τὸ τακτικῆς φύσεως ζητούμενο:

Εἶναι σαφὲς ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ στοχεύει στὸν ἐξευμενισμὸ τῆς Δαμασκοῦ μετὰ ἀπὸ τὸ θερινὸ (2007) ἰσραηλινὸ ἀεροπορικὸ πλήγμα σὲ μυστικὲς πυρηνικὲς ἐγκαταστάσεις στὸ Β/Δ τμήμα τῆς Συρίας, στὴν περιοχὴ τοῦ ἀλ-Κημπάρ. Ἐπίσης προσπαθεῖ νὰ βελτιώσῃ γενικῶς τὸ κλίμα, μετὰ τὴν δολοφονία τοῦ Ἰμάντ Μουγκνίε, (γνωστοῦ καὶ μὲ τὸ ἱεροπολεμικὸ του ὄνομα ὡς Hajj Radwan) στὶς 12 Φεβρουαρίου 2008, ἰδρυτικοῦ μέλους τῆς Χεζμπολά καὶ ἐκτελεστοῦ πολλῶν πολυνέκρων τρομοκρατικῶν ἐπιθέσεων ἐναντίον ἀμερικανικῶν καὶ ἰσραηλινῶν στόχων. Ὁ Ἰμάντ Μουγκνίε ἐδολοφονήθη μέσα στὸ παγιδευμένο μὲ ἐκρηκτικὰ αὐτοκίνητό του στὶς 11:00 μ.μ. τοπικὴ ὥρα, στὴν γειτονιὰ Κφάρ Σουσέχ τῆς Δαμασκοῦ.

Στὸ πρῶτο μέρος τῶν δύο προαναφερθέντων συμβάντων, ἀναμιγνύεται καὶ πάλιν ἡ Ἄγκυρα ἢ ὅποια στὴν περίπτωσι τοῦ ἰσραηλινοῦ πλήγματος στὸ Al-Kibar ἐδήλωσε «ὀδυνηρὰν ἔκπληξιν», «πλήρη ἄγνοιαν» καὶ «κατήγγειλε τὴν ἐνέργεια», τὴν ὁποίαν «ἀνεκάλυψε» ἀπὸ ἀπορριφθεῖσες κενὲς δεξαμενὲς καυσίμων τῶν ἰσραηλινῶν F-16 στὰ τουρκικὰ ἐδάφη, πλησίον τῶν τουρκοσυριακῶν συνόρων. Μεσανατολικὲς πηγὲς πιθανολογοῦν τὴν συνεργασία τοῦ κεμαλιστικοῦ στρατιωτικοῦ πόλου στὴν Ἄγκυρα, μὲ τὶς ΙΕΔ γιὰ τὸ πλήγμα εἰς βάρος τῆς Συρίας. Συνεπῶς ἡ Ἄγκυρα ἔπρεπε νὰ κάμει καὶ αὐτὴ κάτι γιὰ νὰ διασκεδάσει τὶς ὑποψίες ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργὴ τῆς Δαμασκοῦ, γιὰ δικό της λογαριασμὸ. Ἡ κατάστασις ὅμως αὐτὴ δὲν ἐχαρρακτήριζε τὶς συρο-ισραηλινὲς σχέσεις πρὸ τοῦ 2004.

a. ii) Τὸ στρατηγικῆς φύσεως ζητούμενο:

Πρὸ τοῦ 2004, οἱ Ἰσραηλινοὶ καὶ οἱ Σῦροι ἐλειτουργοῦσαν βάσει διακανονισμοῦ ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Λίβανο, ἰδιαίτερος μετὰ τὴν ἀποχώρησι Μπάρακ, ἀπὸ τὸν νότιο Λίβανο, τὸν Ἰούνιο τοῦ 2000. Στὸ πλαίσιο αὐτῆς τῆς συνεννοήσε-

τὴν Τετάρτη, ἐξ αἰτίας τῆς παραίτησις τοῦ βασικοῦ ἰσραηλινοῦ διαπραγματευτοῦ.

12. Βλ. «*Israels sets February 10 as date for general elections*», *Haaretz* (30 October 2008): Ἡ Τζίπυ Λίβνη δὲν κατώρθωσε νὰ σχηματίσει κυβέρνησι ἐφ' ὅσον τὸ "Shas" ἀπῆρθε προηγουμένως ρητῆ τῆς δέσμευσι ὅτι δὲν θὰ προχωρήσει σὲ καμμία παραχώρησι ἐδαφῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἱερουσαλήμ. Κάτι τὸ ὅποιον ἡ Λίβνη δὲν ἔκαμε δεκτὸ καὶ τελικῶς οἱ ἐκλογὲς ἀπεφασίσθη νὰ διεξαχθοῦν πρόωρος, δηλαδὴ στὶς 10 Φεβρουαρίου 2009.

ως, έπεφυλάσσετο θέσις κυριάρχου δυνάμεως για τούς Σύρους στον Λίβανο. Τò γεγονός αυτό θα επέτρεπε στην Δαμασκò άφ' ένòς να διασφαλίζει τò μέγιστο οικονομικòν òφελος άπò την οικονομική ανάπτυξη τού Λιβάνου και θα έδημιουργούσε, άφ' ετέρου, και ένα πλαίσιο έσωτερικής σταθερότητας. Σε αντίλλαγμα γι' αυτά τὰ προνομία της, ή Συρία θα ήμποδίζε την Χεζμπολά να έπιτεθεί τόσο στον Ισραήλ όσο και σε συμμάχους της στον Λίβανο — οί όποιοι περιελάμβαναν πολλές ομάδες που άντεμάχοντο την Χεζμπολά.

Ήταν λοιπόν φυσικò ότι ή άπόσυρσις της Συρίας¹³ έθεσε στην Ίερουσαλήμ ένα δίλημμα άσφαλείας. Καί αυτό διότι οί Ισραηλινοί είχαν συμβιβασθεί με τòn άνωτέρω διακανονισμό έφ' όσον διησφάλιζε τὰ σύνορά τους με τòn Λίβανο και ήταν φυσικò να άντιμετωπίζουν με άρκετò σκεπτικισμό την άνατροπή τού καθεστòτος άλ-Άσαντ. Κυρίως, έάν οί άντικαταστάτες τού Άσαντ μπορέι να ήσαν έξτρεμιστές σονίτες σαλαφιστές και πάντως ευαίσθητοι στα κελεύσματα τού διεθνιστικòυ ισλαμιστικòυ κινήματος¹⁴. Τò Ισραήλ, έπίσης, έφοβείτο άφ' ένòς τòn έλεγχο της Τεχεράνης έπι της λιβανικής Χεζμπολά, και άφ' ετέρου τις έπιρροές της Χεζμπολά στην κυβέρνηση της Βηρυτού, κάτι που τελικòς δέν άπέφυγε έξ òλοκλήρου. Άκόμη, ή Ίερουσαλήμ θα προτιμούσε να μη ύφίσταται φθορά τò ίδιο, άγωνιζόμενο να έλέγξει την Χεζμπολά, την στιγμή που αυτό ήταν κάτι που θα μπορούσε να τού τò έξασφαλίσει ή Δαμασκòς.

a.iii) Άντιτιθέμενα στρατηγικά συμφέροντα μεταξύ Ίερουσαλήμ και Ουάσινγκτων στο ζήτημα τών σύρο-ισραηλινών διαβουλεύσεων:

Εύνοήτως στην Ουάσινγκτων, ή διοίκησης Μπους ήνοχλείτο με τις «συριακές άνοχές» της Ίερουσαλήμ και ώρισμένα κέντρα στην άπερχομένη άμερικανική κυβέρνηση ήσαν έτοιμα να «τιμωρήσουν» τούς άλ-Άσαντ για την άναμιξή τους στο Ιράκ άκόμη και άν τò διάδοχο σονιτικò καθεστòς θα άπετελείτο άπò τούς σονίτες φονταμενταλιστές τούς όποιους είχαν βοηθήσει οί Σύροι. Πάντως, ή Άννάπολις έδειξε ότι οί φιλοπόλεμες αυτές τάσεις είναι δυνατòν να ξεπεραστούν. Άπò την πλευρά Όμπάμα πάντως άπορρίπτονται όποιοσδήποτε συνομιλίες με την Χαμάς και την Χεζμπολά μέχρι να αναγνωρίσουν τò κράτος τού Ισραήλ και να άποκηρύξουν την τρομοκρατία. Συνεπòς έχει κάθε λόγο ή πλευρά αυτή να προωθήσει τις συρο-ισραηλινές συνομιλίες, διότι μόνον μέσω της προσεγγίσεως τών

13. Ή στρατιωτική άνάμιξις της Συρίας ξεκινεί τò 1976, 30.000 στρατιώτες στον Λίβανο στην δεκαετία τού 80, 15.000 χιλιάδες μέχρι τò 2005. Σημαντικòς ρòλος της Δαμασκòυ στον τερματισμό τού έμφυλίου πολέμου (1975-1990). Με την άποχώρηση τών ισραηλινών στρατευμάτων τò 2000 έντείνονται οί πιέσεις για την άποχώρηση τών συριακών. Ψήφισμα ΟΗΕ για την άποχώρηση έγκρίνεται τòn Σεπτέμβριο τού 2004 (1559). Ή άπόσυρσις τών συριακών στρατευμάτων άποτελεί ύλοποίηση τού συμφώνου της Τάεφ τού 1989, δηλαδή περι τὰ τέλη τού έμφυλίου πολέμου στον Λίβανο. Ωστόσο, ύλοποιήθη με 13 χρόνια καθυστέρηση και δέν ίκανοποίησε τò ψήφισμα 1559 τού ΟΗΕ που άπητούσε την πλήρη άπόσυρση όλων τών ξένων στρατευμάτων.

14. Όπως παραδείγματος χάριν τών Άδελφών Μουσουλμάνων. Πράγμα που σήμερα (Αύγουστος 2012) επιδιώκεται άπò την συνεργασία Τουρκίας-Κάταρ-ΗΠΑ. Καί στο σημείον αυτό, λοιπόν, οί φόβοι μου έπαληθεύονται. Άν και εύχομαι τελικòς, να διαψευσθò.

δύο αυτών πλευρών υπάρχει περίπτωση απομονώσεως των δύο ανωτέρω εξτρεμιστικών ισλαμιστικών οργανώσεων που εύρισκονται υπό τον έλεγχο του Ιράν.

Το μέλλον πάντως των συρο-ισραηλινών συνομιλιών δεν προοιωνίζεται λαμπρό, διότι μία πιθανή κυβέρνηση Λικούντ, δεν φαίνεται ότι θα έχει ιδιαίτερα καλή συνεργασία με την νέα αμερικανική διοίκηση των Δημοκρατικών, εφ' όσον ο νέος πρόεδρος είχε και έχει θέσεις που στηρίζουν την διπλωματική διαδικασία και όχι τα «θερμά πλήγματα». Επίσης, ο νέος αμερικανός αντιπρόεδρος Joe Biden έχει δηλώσει ότι «*ή AIPAC δεν μπορεί να όρξει τί είναι φιλοϊσραηλινό και τί όχι*». Υπενθυμίζεται ακόμη ότι και ο ίδιος ο Όμπάμα είχε διαφοροποιηθεί στο παρελθόν από τον πρόεδρο Κλίντον, όταν εκείνος ώνόμαζε την 2αν Ίντιφάντα ως «κύκλο βίας/ cycle of violence». Οι δηλώσεις αυτές είναι αντιδιαμετρικές από το πνεύμα του Λικούντ. Συνεπώς, μία κυβέρνηση Νετανιάχου δεν φαίνεται πιθανόν να συνεχίσει τις συνομιλίες, ούτως ή άλλως.

b) Από πλευράς Τουρκίας:

b. i) Το τακτικής φύσεως ζητούμενο:

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, η ανάμιξις της Αγκύρας σε αυτόν τον κύκλο των ειρηνευτικών συνομιλιών αποτελεί προσπάθεια ισοσταθμίσεως της καταστάσεως, πάντα κατά τις ελπίδες (και τας επιθυμίας) της ισλαμικής κυβερνήσεως του κ. Έρντογάν. Το ζήτημα είναι μέχρι πότε θα μπορεί η Τουρκία να διατηρεί τα δύο πρόσωπα της μεταξύ του Τελ Άβιβ και του Άξονος Δαμασκού-Τεχεράνης, την στιγμή που άργα αλλά σταθερά, οι ψυχροπολεμικοί, μετακεμαλιστικοί στρατιωτικοί παρακρατικοί μηχανισμοί του Η.Δ. («Τμήμα Ειδικών Πολεμικών Επιχειρήσεων») και της Ergenekon, εν όλίγοις του «τουρκικού βαθέος κράτους»¹⁵ αποσυντίθενται άργα αλλά σταθερά, από την κυβέρνηση Έρντογάν.

b. ii) Το στρατηγικό ζητούμενο. Η Τουρκία παίζει τον ρόλο του μεσολαβητού

15. Στις 4 Απριλίου 1952, ο Τουρκές είχε στήσει ήδη τον τουρκικό μυστικό στρατό με την ονομασία «Τακτική Ομάδα Κινητοποίησης/Seferberlik Taktik Kurulu» με έδρα τα γραφεία της Οργανώσεως Αμερικανικής Αποστολής Βοήθειας (JUSMAG/CIA) στην περιοχή Μπαχσελέβλερ της Αγκύρας. Το 1965 η ομάδα αναδιοργανώθηκε και μετονομάσθη εις «Τμήμα Ειδικών Πολεμικών Επιχειρήσεων/ÖHD» όνομα με το όποιο έγινε γνωστό το κέντρον διοικήσεως του μυστικού τουρκικού στρατού μετά τις αποκαλύψεις του 1990, για την Gladio. Έξ αιτίας αυτών των αποκαλύψεων το τμήμα αυτό έπρεπε να μετονομασθεί και πάλι. Έτσι μετονομάσθη σε Διοίκηση Ειδικών Δυνάμεων (zel Kuvvetler Komutanlığı, βλ. Selahattin Çelik, *Türkische Kontrguerilla. Die Todesmaschinerie*, Mesopotamien Verlag, Köln 1999, σελ. 44 στο D. Ganser, *Οι μυστικοί στρατοί του NATO*, πρόλογος-έπιμέλεια Κλεάνθης Γρίβας, Antilogos, Αθήνα, 2007). Σχετικές πληροφορίες για το δυτικο-ευρωπαϊκό δίκτυο «Stay Behind» alias «Gladio» άντλοϋμε από το διαρρησαν απόρρητον έγγραφο του Γενικού Έπιτελείου των ΗΠΑ υπό τον τίτλον *Overall Strategic Concepts (Γενικές Έννοιες Στρατηγικής)* και ημερομηνία 28 Μαρτίου 1949. Στο συνημμένον σε αυτό έγγραφο JSPC 891/6. Section «Tab B», γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στο πώς είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί από τις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ *το κίνημα του Παντουρκισμού* («The Origines of “Gladio” in Turkey», *Intelligence Newsletter*, 19 December 1990, εν D. Ganser, *ένθ' άν.*, σελ. 315).

σὲ αὐτὲς τὶς συζητήσεις, ὠθουμένη ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία της νὰ δεῖ μία Συρία ἢ ὁποία δὲν θὰ χειραγωγεῖ τὸ κουρδικὸ στοιχεῖο κατὰ μῆκος τῶν συνόρων της. Ἐπὶ πλέον, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναδειχθεῖ ὡς ὑψηλοῦ κύρους καὶ ἰσχύος μεσολαβητὴς στὴν περιοχὴ. Ἡ Ἄγκυρα, ἐπιδιώκει νὰ αὐξήσῃ ἀργὰ ἀλλὰ σταθερὰ τὴν δύναμη καὶ τὴν ἐπιρροή της μὲ τὴν προσδοκία ὅτι, ἐν καιρῷ, καθὼς οἱ ΗΠΑ ἀποσύρονται ἀπὸ τὸ Ἰράκ, θὰ προκύψῃ ἓνα κενὸ ἰσχύος τὸ ὁποῖον ἡ Τουρκία ἐλπίζει νὰ καλύψῃ. Ἡ ἐμπλοκὴ τῆς Ἄγκυρας στὶς συρο-ισραηλινὲς συνομιλίες ἀντιπροσωπεύει ἓνα πρῶτο βῆμα στὴν ἄσκηση διπλωματικῆς ἐπιρροῆς στὰ νότια τῆς Τουρκίας.

c) Ἀπὸ πλευρᾶς Συρίας:

c.i) Ὁ στρατηγικὸς στόχος τῆς Συρίας. Μιὰ συμφωνία μὲ τὸ Ἰσραήλ συμφέρει τὴν Συρία. Τὴν κυβέρνηση τοῦ ἀλ-Ἄσαντ συνθέτει μία ἐθνικὴ μειονότης οἱ Ἄλαουήτες, ἓνα ἑτερόδοξο παρακλάδι τοῦ σηιτικῷ Ἰσλάμ.* Εἶναι μία κοσμικὴ κυβέρνησις μὲ ἰδεολογικὲς ρίζες ποὺ πλησιάζει πολὺ περισσότερον τὴν Φατὰχ παρὰ τὴν Χαμάς (ἢ ὁποία εἶναι ὄχι μόνον θρησκευτικὴ, ἀλλὰ καὶ σονιτικὴ)¹⁶ ἢ τὴν Χεζιπαλά (σηιτικὴ μὲν, ἀλλὰ θρησκευτικὴ). Ὁ ἄλαουήτης Ἄσαντ προεδρεύει μιᾶς χώρας μὲ σονιτικὴ πλειοψηφία καὶ ἔχει στὸ παρελθὸν καταπιέσει βαναύσως τὸ σονιτικὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα.

Καὶ μάλιστα σὲ μιὰ περίοδο ἐξαιρετικὰ χρυσοφόρο γιὰ τοὺς Σαουδάραβες, οἱ ὁποῖοι δὲν συμπαθοῦν τὴν Συρία, καὶ προκαλοῦν ὀλοένα καὶ περισσότερον αὐξανομένην ἀνησυχία στὸ καθεστῶς τοῦ Ἄσαντ λόγῳ τῆς ἐπίσης αὐξανομένης δυσαρρεσκείας τῶν σονιτῶν.

Ἡ Συρία ἀναμιγνύεται σὲ ὅλες τὶς διαμορφούμενες ἰσλαμιστικὲς (σονιτικὲς ἢ σηιτικὲς) ἐστίες ἰσχύος στὴν περιοχὴ, γιὰ τὶς ὁποῖες κρίνει ὅτι δύναται νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὡς ὄπλα ὥστε νὰ ἐκπληρώσῃ τὶς στρατηγικὲς τῆς ἐπιθυμίες σχετικῶς: μὲ τὸν ἐφοδιασμὸν της μὲ νερὸ ἀπὸ τὸν Εὐφράτη, καὶ τὶς πηγὲς τοῦ Ἰορδάνου στὸ Γκολάν, τὴν ἐπαναπόκτηση τῶν ὁμώνυμων ὑψιπέδων καὶ τὴν ἐπαναλειτουργία τοῦ πετρελαιαγωγοῦ *Μοσοῦλη-Κιρκούκ-Χάϋφα*, μὲσω τῶν ἐδαφῶν της. Ἔχει στείλει ὄπλα στοὺς σονίτες σαλαφιστὲς μὲ σκοπὸ νὰ κατευνάσῃ τὴν δυσαρρεσκεία τους ἢ ὁποία τροφοδοτεῖται ἀπὸ τὸ Ρυάντ. Φιλοξενεῖ τὴν ἐξόριστὴ κεντρικὴ στρατιωτικὴ ἐξουσία τῆς Χαμάς στὸ πρόσωπο τοῦ Χάλεντ Μεσάαλ καὶ τῶν ἀνθρώπων του, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται στὴν Δαμασκὸ¹⁷. Προσπαθεῖ νὰ ἐπιηρέαξῃ πάντοτε, ὅσον αὐτὸ εἶναι πλέον δυνατόν, τὴν Χεζιπαλά στὸν Λίβανο. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Συρία παίζει πολλαπλᾶ καὶ ἀσύμβατα μεταξὺ τους παιγνίδια, στὸ πλαίσιο μιᾶς ἀτέρμονης ἐξισορροπητικῆς δράσεως ποὺ στοχεύει στὴν διατήρηση τῆς ἄλαουητικῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἄσαντ.

II.5. Ὁ ἀμερικανικὸς ὑπερσυστημικὸς παράγων (Supersystemic Factor) στὴν σύρο-ισραηλινὴ διαβούλευση

* Ἡ διαφορὰ τῶν μὲ τοὺς ἐπιλοίπους σηίτας ἔγκειται εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν θεώρησιν ὅτι ὁ ἀναμενόμενος μάχνη κατὰ τὴν βασιλείαν πρὸ τῆς ὥρας τῆς κρίσεως εἶνε ὁ ἴδιος ὁ Ἄλη — γαμβρὸς καὶ ἐξάδελφος τοῦ προφήτου — καὶ οὐχί ἕτερός τις κεκρωμιμένος ἱμάμης.

16. Θυγατρικὴ τῶν Ἀδελφῶν Μουσουλιμάνων.

17. Βλ. Ἰ. Θ. Μάζης, *Ἡ Γεωπολιτικὴ στὴν Εὐρύτερη Μέση Ἀνατολὴ καὶ ἡ Τουρκία*, Ἔκδ. Λιβάνη, Ἀθήνα, 2008, σ.σ. 95-109.

Ἡ νεοσυντηρητικὴ Οὐάσινγκτων μετὰ τὴν ἐπέμβαση τῶν ἀμερικανικῶν δυνάμεων, τὸ 2003 στὸ Ἰράκ, ἀντιμετώπισε μὲ μεγάλη δυσαρέσκεια τὴν συριακὴ πολιτικὴ ὑποστηρίξιως τοῦ σονιτικοῦ ἰσλαμιστικοῦ κινήματος καὶ ἰδιαίτερος τις διευκολύνσεις ποὺ τὸ κίνημα αὐτὸ ἔλαβε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῆς Δαμασκοῦ γιὰ νὰ εἰσχωρήσει στὸ Ἰράκ.

Ἡ Συρία ἠκολούθησε τὴν πολιτικὴν αὐτὴν, θέλουσα νὰ ἐξευμενίσει τὸ σονιτικὸ ἰσλαμιστικὸ κίνημα ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύσει ἡ κυβέρνησίς της ἀπὸ τὴν ἀνάφλεξη τοῦ ἐγγύωριου σονιτικοῦ στοιχείου¹⁸.

Τὸ συριακὸ σονιτικὸ στοιχεῖο θεωρεῖται εὐάλωτο στὶς ἐπιρροὲς τοῦ διεθνιστικοῦ σονιτικοῦ ἰσλαμιστικοῦ κινήματος, λόγω τῶν πιέσεων ποὺ ὑφίσταται ἀπὸ τὴν ἀλαουητικὴν κυβέρνηση τῆς Δαμασκοῦ καὶ τις παλαιότερες αἰμοσταγεῖς ἐπεμβάσεις τοῦ πατρὸς Ἄσαντ, εἰς βάρους του (Σφαγὴ τῆς Χάμα, 1982)¹⁹. Ἡ τότε ἀπαντήσις τῆς Οὐάσινγκτων στὴν συριακὴν αὐτὴν ὑπονόμηση τῶν ἀμερικανικῶν στρατηγικῶν συμφερόντων στὸ Ἰράκ, μέσῳ τοῦ σονιτικοῦ ἰσλαμιστικοῦ κινήματος, ἦταν ὁ καταναγκασμὸς τῆς Δαμασκοῦ νὰ ἀποσύρει ὀριστικῶς τὰ στρατεύματά της καὶ τὸ προσωπικὸ τῶν μυστικῶν της ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὸν Λίβανο, στὶς 26 Ἀπριλίου 2005.

Δύο δίπολα ἐθνικο-κρατικῶν δρώντων λοιπὸν ἀντιτίθενται σαφῶς στὴν συρο-ἰσραηλινὴ συμφωνία. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ δίπολο τῆς νεοσυντηρητικῆς δι-οικήσεως τῶν ΗΠΑ μὲ τὴν Σαουδικὴ Ἀραβία καὶ τὸ δεῦτερο εἶναι τὸ δίπολο Χεζμπαλά-Ἰράν.

α) Τὸ δίπολο ΗΠΑ-Σαουδικὴ Ἀραβία ἔχει ἰδιαίτερο γεωπολιτικὸ καὶ γεωστρατηγικὸ βάρος. Καὶ ἡ Οὐάσινγκτων — ἀνεξαρτήτως ἰδεολογικοῦ προσανατολισμοῦ — ἔχει κάθε λόγο νὰ ὑπολογίσει τὴν δυσφορία τοῦ σονιτικοῦ Ρυάντ λόγω:

i) τῆς ἐπιθυμίας διατηρήσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς σημαντικῆς βελτιώσεως τῶν σχέσεων ἢ ὅποια ἔχει σημειωθεῖ μεταξὺ τῶν ἰρακινῶν σονιτῶν καὶ τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικο-στρατιωτικῆς παρουσίας στὸ Ἰράκ,

ii) τῆς παρούσης συγκυρίας τῆς διεθνoῦς οικονομικῆς κρίσεως. Τὰ σαουδαραβικὰ κεφάλαια ἀλλὰ καὶ ἡ σαουδαραβικὴ συναίνεσις στὴν μείωση τῶν τιμῶν τοῦ πετρελαίου περὶ τὰ \$USA 60 (ἀπὸ τὴν προηγούμενη τιμὴ τῶν \$USA 150) ἀποτελοῦν σημαντικώτατα κριτήρια ὥστε οἱ ΗΠΑ νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψει σο-

18. Ι.Θ. Μάξης, *Γεωγραφία τοῦ ἰσλαμιστικοῦ κινήματος στὴ Μέση Ἀνατολή*, Ἑλληνικὲς Πανεπιστημιακὲς Ἐκδόσεις, Ἀθήνα, ¹1992, σελ. 230 καὶ Ἐκδόσεις Παπαζήση, Ἀθήνα, ²2002, σελ. 167.

19. Ἡ σφαγὴ τῆς Χάμα ἔλαβε χώρα τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1982 (ἤρχισε στὶς 2/II/1982 καὶ τελείωσε στὶς 25/II/1982) ὅταν οἱ συριακὲς ἔνοπλες δυνάμεις ἐβομβάρδισαν τὴν ἐξεγερθεῖσα ἀπὸ τὴν Μουσουλμανικὴ Ἀδελφότητα πόλη τῆς Χάμα. Σύμφωνα μὲ ἐκτιμήσεις τῆς Διεθνoῦς Ἀμνηστίας ὁ ἀριθμὸς τῶν δολοφονηθέντων κυμαίνεται μεταξὺ 10.000 καὶ 25.000 ἀτόμων. Οἱ ἐπίσημες συριακὲς ἀρχὲς οὐδέποτε ἐδήλωσαν ἀριθμὸ νεκρῶν ἀλλὰ καὶ κανεὶς ἀπὸ πλευρᾶς τῆς «εὐαισθήτου» συνήθως σὲ τέτοια φαινόμενα λεγομένης «διεθνoῦς κοινότητος» δὲν ἐδημοσιοποίησε τὸ γεγονὸς, οὔτε φυσικὰ τὸ κατήγγειλε. Τὸ Ἰράν μάλιστα προετίμησε νὰ καταγγεῖλει τοὺς... σφαγιασθέντας (!) ὡς πράκτορας τοῦ Ἰσραήλ, τῶν ΗΠΑ κτλ., διότι ἐθεωροῦσε ὅτι «ἔπαιξαν τὸ παιγνίδι τῆς Βαγδάτης».

βαρύτερα τις επιθυμίες του ούαχαβιτικού βασιλείου. Και η ούαχαβιτική δυναστεία έχει κάποιες σχέσεις με την Συρία, ήδη από της δεκαετίας του 1970.

iii) του ότι οι σαουδάραβες θεωρούν την «αίρετική» και «άσεβη» άλαουητική κυριαρχία επί των πιστών σύρων σονιτών ως βαρύτερα προσβλητική και μάλιστα εις βάθος χρόνου.

iv) του ότι η ούαχαβιτική δυναστεία άνησυχεί έντόνως σχετικώς με την μακροπρόθεση ισχύ της Χεζμπαλά (και του Ιράν) και δέν έμπιστεύεται τους σύρους όσον άφορά τον έλεγχο του σηιτικού ισλαμιστικού κινήματος. Οι σαουδάραβες είναι βέβαιοι ότι οι σύροι θα προστατεύσουν τδ Ισραήλ από την Χεζμπαλά, αλλά δέν θα την έμποδίσουν να έπιτεθεί κατά των σαουδαραβικών και άλλων σονιτικών συμφερόντων.

Οι Ένωμένες Πολιτείες συνεπώς εύρισκονται έγκλωβισμένες σε ένα σοβαρό δίλημμα: άφ' ένδς είναι τδ ισραηλινό συμφέρον για μία έπίσημη συμφωνία με την Δαμασκδ και άφ' έτέρου η διακινδυνεύόμενη σαουδαραβική έχθρότης. Έάν σε αύτην την ζυγαριά βαρύνει τελικώς η δυσπιστία και ό φόβος τους πρδς την όμορη με τδ Ιράκ, Συρία είναι πολύ πιθανόν να έλπίζουν στδ ναυάγιο αύτης τής συμφωνίας.

Από πλευράς, πάντως, τής νέας άμερικανικής κυβερνήσεως υπό τον πρόεδρον Όμπάμα, η άντιμετώπιση των συρο-ισραηλινών συνομιλιών φαίνεται να άντιμετωπίζεται θετικώς και με διάθεση ένισχύσεως, παρδ τερατισμού. Ο Denis Ross, σύμβουλος του Μπάρακ Όμπάμα για θέματα Μέσης Άνατολής λέγει χαρακτηριστικώς ότι: «... *The fact that Israel is negotiating indirectly with Syria through Turkey is a sign that Israel believes it's worth trying this approach, and I believe we should try it, too. I think it's a mistake not to. Too often when you don't talk — as I said before — you create a self-fulfilling prophecy. Just because you make the effort doesn't mean you'll succeed. But at least you ought to see if you can do it, you ought to do it with your eyes open, without illusions, without naivete, but it's worth probing and testing*»²⁰.

Είναι όμως σημαντικό να αναφερθεί ότι τδ Ιράν, ως πρδς την άνατρεπτική του δραστηριότητα στδ Ιράκ, έθεωρείτο, τουλάχιστον από την διοίκηση Μπούς, όλιγότερον επικίνδυνον συγκρινόμενον πρδς την Συρία, διότι δέν έπηρεάζει, σε καιρδ σχετικής όμαλότητας πάντως, παρδ μόνον τις πολιτοφυλακές του Σάντρ και όχι τους ιρακινούς σονίτες οι όποιοι διεκδικούν έπίσης και τδ σημαντικώτατον, πετρελαιοφόρο, Κιρκούκ.

Για την διοίκηση Μπούς λόγου χάριν, είναι προφανές ότι η Τεχεράνη θα ήδύνατο να έπηρεάσει σημαντικά τους ιρακινούς άραβες σηίτες, μόνο σε πολύ σοβαρές περιπτώσεις όπου θα έτίθετο θέμα πλήγματος του σηιτικού κέντρου (Ιράν) από δυτικές (ισραηλινές η άγγλοαμερικανικές) δυνάμεις. Η μέχρι σήμερα όμως τοποθέτηση τής διοικήσεως Μπούς παρήγαγε ένα έξαιρετικώς στρεβλωμένο γεωστρατηγικό άποτέλεσμα που όδηγεί στην πλήρη σύγχυση τδ ήδη θολδ περιβάλλον τής Μέσης Άνατολής: Η νεο-συντηρητική Ουάσινγκτων έμποδίζοντας την προσέγγιση τής Συρίας με τδ Ισραήλ, δέν επέτρεπε την στα-

20. <http://www.haaretz.com/hasen/spages/1030931.html>

διακή απομόνωση των «ιερράκων» της Τεχεράνης. Καί συνεπώς, ένίσχυε με την πολιτική της — χωρίς όπωσδήποτε να τὸ ἐπιδιώκει — τὰ συμφέροντά της Χεζμπαλά καὶ τῶν ἀδιαλλάκτων κύκλων περὶ τὸν Ἀχμαντινέζάντ!

Στὴν νέα κυβέρνηση τῶν ΗΠΑ ἐπίσης, τὸ ζήτημα τῆς διευθετήσεως τοῦ ἱρανικοῦ ζητήματος δὲν εἶναι ἀκόμη ξεκαθαρισμένο ἀπὸ πλευρᾶς τῆς πολιτικῆς του ἀντιμετωπίσεως. Ὁ Dennis Ross, θεωρεῖ ὅτι με δεδομένη τὴν κατάληψη τῆς Γάζης ἀπὸ τὴν Χαμάς δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ συζητεῖ γιὰ ἐπίτευξη ὀριστικῆς λύσεως τοῦ παλαιστινιακοῦ σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα. Πιστεύει πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ γίνουν πρῶτα κάποιες βελτιώσεις σὲ ἐπὶ μέρους τομεῖς, ὅπως ἡ συνεργασία σὲ ἐπίπεδα ασφαλείας καὶ κατόπιν, μελλοντικῶς νὰ προχωρήσει κανεὶς σὲ σημαντικώτερα ζητήματα. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοῦς, ὁ Ross θεωρεῖ τὸ ζήτημα τοῦ Ἰράν ὡς πρῶτιστο.

Τί σημαίνει ὅμως «πρῶτιστο»; Ὁ Ross πιστεύει στὴν ἔναρξη διαλόγου μετὰ τὸ Ἰράν. Λέγει χαρακτηριστικῶς: «... γνωρίζομε ὅτι μετὰ τὸ νὰ μὴν συνομιλοῦμε μετὰ τὸ Ἰράν δὲν βελτιώνεται ἡ κατάσταση. Σήμερα τὸ Ἰράν εἶναι πυρηνικὴ δύναμις δὲν ἔχει ἀκόμη πυρηνικὰ ὄπλα, ἀλλὰ τὸ 2001 δὲν ἦταν ἀκόμη ἰκανὸ νὰ παραγάγει οὐράνιο [...], δὲν εἶχε οὔτε ἓνα φυγοκεντρικὸ διαχωριστήρα. Τώρα ἔχει ἀποθέματα οὐρανίου χαμηλοῦ ἐπιπέδου ἐμπλουτισμοῦ. Ἔτσι, ἡ μέχρι σήμερα μέθοδος τῆς μὴ-ἐπικοινωνίας ἀπεδείχθη ἀνεπιτυχής. Δὲν εἶναι βέβαιο ὅτι ὅταν συνομιλεῖς ἐπιτυχάνεις ἀλλὰ εἶναι βέβαιο ὅτι ὅταν δὲν συνομιλεῖς, θὰ ἀποτύχεις²¹».

β) Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρᾶ ἡ Χεζμπαλά μπορεῖ μὲν νὰ ἠυδοκίμησε ὑπὸ τὴν συριακὴν σκέπη, προστασία καὶ ἔλεγχο, ἀλλὰ πλέον ἔχει ἀποκτήσει αὐτοδυναμία, αὐτοσεβασμὸ καὶ κύρος, πρᾶγμα ποὺ τῆς ἐπιτρέπει νὰ ἐπιδιώκει τὴν αὐτόνομον πορεία της ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα.

Ὁ συριακὸς ἔλεγχος δὲν τῆς εἶναι πλέον οὔτε εὐχάριστος ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀπαραίτητος. Μιὰ πιθανὴ λοιπὸν συμφωνία τῆς Ἀλαουιτικῆς δυναστείας τῆς Δαμασκοῦ μετὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ θὰ ἐπέτρεπε στὴν Συρία νὰ ἐπανεγκατασταθεῖ στὰ ἐδάφη τοῦ νοτίου Λιβάνου, καὶ πιθανώτατα θὰ ὠδηγοῦσε τὴν Δαμασκὸ στὴν ἀποδοχὴ τῶν "ἀγροκτημάτων Σεμπάα".

Τὸ δεύτερο ἐνδεχόμενο, θὰ ἠνάγκαζε τὴν Χεζμπαλά νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἀφοπλισμοῦ της, ἐφ' ὅσον δὲν μποροῦσε πλέον νὰ θεωρεῖται «δύναμις ἀντιστάσεως» ἢ ὅποια εἶχε σκοπὸ νὰ «ἀπελευθερώσει κατεχόμενες ἀπὸ τὸ σιωνιστικὸ κράτος περιοχές», ὑποτασσομένη στὴν συνθήκη τῆς Τάεφ²² καὶ στὴν ἀπόφαση 1559 τοῦ ΟΗΕ²³. Συνεπώς, ἡ Χεζμπαλά δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ εὐοδωθοῦν οἱ συρο-ἰσραηλινὲς συνομιλίαι καὶ νὰ ὑπογραφεῖ αὐτὴ ἡ συμφωνία.

21. Ἐνθ' ἄν.

22. *The Taef Agreement 1989: D). [...] Third, liberating Lebanon from the Israeli occupation: Regaining state authority over the territories extending to the internationally-recognized Lebanese borders requires the following: A. Efforts to implement resolution 425 and the other UN Security Council resolutions calling for fully eliminating the Israeli occupation.*

23. *La Résolution 1559 du Conseil de sécurité, de l'O.N.U. (2/09/2004): Le Conseil de sécurité, [...] (iii). Demande que toutes les milices libanaises et non libanaises soient dissoutes et désarmées; (iv). Soutient l'extension du contrôle exercé par le Gouvernement libanais sur l'ensemble du territoire du pays;*

Τὸ Ἰράν, ἀπὸ τὴν πλευρὰ του, εἶναι εὐνόητον ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν εὐδόωση τῶν διαβουλεύσεων καὶ τὴν ὑπογραφή τῆς συρο-ἰσραηλινῆς συμφωνίας διότι θὰ ἀπομονωθεῖ χωρὶς τὴν Συρία ἀπὸ τοὺς «ἰμάντες μεταφορᾶς τῆς ἰσχύος του» στὸν νότιο Λίβανο, στὸ Ἰράκ καὶ στὴν λωρὶδα τῆς Γάζης.* Οἱ ζῶνες ὅμως αὐτές, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πετρελαϊκὸ του πλοῦτο, εἶναι ἐκεῖνοι οἱ παράγοντες ποὺ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ διαπραγματευέται μὲ ἰσχυρὰ ὄπλα τὴν ἡγεμονία του στὸ μεσανατολικὸ γεωπολιτικὸ σύμπλοκο.

Γ' Μέρος

Συνολικὴ ἐκτίμησις τῆς τάσεως τῆς γεωπολιτικῆς συστημικῆς συνισταμένης τοῦ ἰσραηλινοῦ γεωστρατηγικοῦ συστήματος ἰσορροπίας ἰσχύος

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω γίνεται προφανὲς ὅτι τὸ κρίσιμο γεωστρατηγικὸ τετράγωνο, τοῦ ὁποῖου ἡ συμπεριφορὰ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ ὡς πρὸς τὶς δυναμικὲς της, εἶναι αὐτὸ μὲ κορυφὲς τὸ Ἰράν, τὸ Ἰσραήλ, τὴν Τουρκία καὶ τὴν Συρία.

α) Ἡ συρο-ἰσραηλινὴ πλευρὰ: Ἡ ἀνωτέρω περιγραφεῖσα συρο-ἰσραηλινὴ σχέσις παρὰ τὸ ὅτι ἐξυπηρετοῦσε τὰ συμφέροντα καὶ τῶν δύο πλευρῶν ἦταν ἀνεπίσημος, ἐν πολλοῖς, ἄγνωστος καὶ σαφῶς «μὴ ἀποδεκτὴ» ἀπὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς. Καὶ μία «μὴ ἀποδεκτὴ» σχέσις δὲν μποροῦσε νὰ ἀντέξει στὴν αὐστηρὰν, προτεσταντικὸν τύπου, ἀμερικανικὴ κριτικὴ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ «ἐπισημοποιηθεῖ» καὶ νὰ μετατραπῆ σὲ ἀνάλογη μὲ τὶς σχέσεις Ἰσραήλ-Αἰγύπτου καὶ Ἰσραήλ-Ἰορδανίας, οἱ ὁποῖες ἐδημιούργησαν πραγματικὲς καταστάσεις ἰσορροπιῶν καὶ σταθερότητος στὴν περιοχὴ.

Ἐνισχύοντας αὐτὴν τὴν προοπτικὴ ἡ Ἱερουσαλὴμ ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Τουρκία νὰ μεσολαβήσῃ σὲ διμερεῖς συρο-ἰσραηλινὲς συνομιλίες ὥστε νὰ ἐπαναφέρει τὰ πράγματα στὴν πρὸ τοῦ 2004 κατάστασι.

β) Ἡ τουρκο-συριακὴ πλευρὰ: Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰ ἡ Ἄγκυρα μὲ τὴν σειρά της ἔδραξε, καὶ ὀρθῶς, τῆς εὐκαιρίας ὥστε νὰ ἐμφανισθεῖ ὡς δύναμις σταθερότητος στὴν γεωπολιτικὴ της περιμέτρο καὶ μάλιστα στὸν ἀραβομουσουλμανικὸ σονιτικὸ κόσμο. Ἡ περίπτωσις αὐτὴ ταιριάζει ἀπολύτως μὲ τὰ νεο-ὀθωμανικὰ γεωστρατηγικὰ κελεύσματα τοῦ συμβούλου τοῦ τούρκου πρωθυπουργοῦ Ἐρντογάν, Καθηγητοῦ Ἀχμέτ Νταβούτογλου, ἀναφορικῶς μὲ τὸν νεο-ὀθωμανικὸν ρόλο ποὺ προτείνει ὡς νέα στρατηγικὴ στὴν Ἄγκυρα²⁴.

* Αὐτὸ ποὺ σήμερα ὀνομάζεται «σηιτικὸ τόξο» (Ἰούλιος 2017) καὶ τὸ ὁποῖον περιγράφω ἤδη στὸ παρόν, καὶ σὲ ἄλλα (προηγούμενα καὶ ἐπόμενα) κείμενά μου.

24. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2008, ὅταν ἐξεδόθη τὸ βιβλίο μου: βλ. Ἰ. Θ. Μάζης, *Ἡ Γεωπολιτικὴ στὴν Εὐρύτερη Μέση Ἀνατολὴ καὶ ἡ Τουρκία, ἐνθ' ἄν. ἔγραφα* στὴν σελ. 89 ὅτι: «ἄλλωστε ἡ σύμπραξις Τουρκίας-Συρίας-Ἰράν δὲν εἶναι πλέον μυστικὸ καὶ ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἐκτενοῦς, ἐντόνου ὅσον καὶ ἀποκαλυπτικοῦ διαλόγου στὰ τουρκικὰ ΜΜΕ, πάντοτε καὶ μὲ τὶς γεωστρατηγικὲς εὐλογίαις τοῦ ἰδίου του Νταβούτογλου.

Ἐὰν οἱ συρο-ἰσραηλινὲς συνομιλίες καρποφορήσουν, μεσολαβούντων κάποιων ἀνταλλαγιάτων ἀμφοτεροπλευρῶς, ἡ Τουρκία δὲν θὰ ἀνεχθεῖ τὴν ἀπομόνωση τοῦ Ἰράν, ἀλλὰ τοῦναντίον θὰ φροντίσει νὰ ἀποτελέσει καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴν γέφυρα τῆς Τεχεράνης μὲ τὴν Οὐάσινγκτων ἀλλὰ καὶ τὴν ΕΕ.

ς) Ἡ τουρκο-ἰρανικὴ πλευρά: Ἡ Ἀγκυρα ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἔχει κοινὰ συμφέροντα ἐθνικῆς ἀσφαλείας μὲ τὴν Τεχεράνη:

i) τὸ κοινὸ πρόβλημα τοῦ κουρδικοῦ ζητήματος,

ii) σημαντικὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα (Ἀγωγὸς φυσικοῦ ἀερίου καὶ πετρελαίου Ταυρίδος-Ἐρζουρούμ),

iii) οἱ προτάσεις τῆς Ἀγκύρας πρὸς τὴν Τεχεράνη ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Δύση νὰ ἀναλάβει αὐτὴ νὰ ἐμπλουτίζει τὸ πυρηνικὸ καύσιμο τῶν ἰρανικῶν ἀντιδραστήρων σὲ ἐπίπεδο παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, τῆς προσδίδουν δυνατότητες προσκλήσεως ἀναλόγου πυρηνικῆς τεχνολογίας στὰ ἐδάφη της χωρὶς καθόλου, ἢ ἔστω μὲ μειωμένης ἐντάσεως, διεθνεῖς ἀντιδράσεις,

iv) ἐπὶ πλεόν, ὅσο ἡ Τεχεράνη διατηρεῖ τὴν ἰσχὺν της καὶ λειτουργεῖ ὡς γεωστρατηγικὴ ἀπειλὴ γιὰ τὰ ἀμερικανικὰ συμφέροντα στὴν περιοχὴ, ἢ γεωστρατηγικὴ βαρῦτης τῆς Τουρκίας ὡς ἀναχωματικὸς παράγων ἐμφανίζεται ἠϋξημένη γιὰ τὴν Οὐάσινγκτων.

Ἄρα προκύπτει σαφῶς ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Τουρκίας δὲν εἶναι ἡ ἀποδυνάμωσις τῆς Τεχεράνης, τοῦναντίον. Αὐτὸ ὅμως τελικῶς, καὶ ἐδῶ εὐρίσκεται ἡ ἄκρως ἐνδιαφέρουσα γεωστρατηγικὴ στρέβλωσις, δὲν συνάδει πρὸς τὰ ἰσραηλινὰ συμφέροντα ἐθνικῆς ἀσφαλείας, παρὰ τὸ ὅτι τὸ Ἰσραὴλ προσπαθεῖ πρὸς στιγμὴν νὰ ἀξιοποιήσει τὴν τουρκικὴ διαμεσολάβηση. Ἡ στρέβλωσις αὐτὴ εἶναι πολὺ φυσικὸν καὶ ἀναμενόμενον νὰ δημιουργήσῃ σύντομα ἐξελίξεις στὴν περιοχὴ, οἱ ὁποῖες δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ἀναμινύουν, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὸ κουρδικὸ στοιχεῖον.*

δ) Ἡ ἰσραηλο-τουρκικὴ πλευρά: Ἡ ἰσραηλινὴ πλευρὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτρέψῃ ἐξελίξεις οἱ ὁποῖες θὰ ἐνδυναμώσουν τὴν Τεχεράνη μέσῳ τῶν τουρκικῶν χειρισμῶν, διότι ἓνα τέτοιο ἐνδεχόμενον ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἰσλαμικὴ κυβέρνησις τῆς Ἀγκύρας εἶναι ἀναμενόμενο νὰ δημιουργήσῃ στὸ μέλλον σοβαρὰ προβλήματα συνεργασίας μεταξὺ Ἀγκύρας καὶ Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ θέσῃ σὲ δοκιμασίᾳ τὴν ἰσραηλινὴν ἐθνικὴν ἀσφάλεια. Τὴν στρατηγικὴ αὐτὴν στρέβλωσις εἶναι φυσικὸν νὰ τὴν ἀντιλαμβάνεται ἀπολύτως ἡ Ἱερουσαλήμ. Ὡς πρὸς αὐτὸ συνηγορεῖ καὶ ἡ ἐπιλογὴ τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἀεροπορικὴν ἄσκηση τοῦ Ἰουνίου 2008, μεταξὺ ΗΠΑ-Ἰσραὴλ-Ἑλλάδος.

Ἄσκησις ἢ ὁποῖα ἀνεξαρτήτως τῶν ὁποίωνδήποτε — εἰκαζομένων ἢ πραγματικῶν — προθέσεών της, ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἀναλυτὲς καὶ ὡς ἀπάντησις στὶς πυραυλικὲς δοκιμὲς τῆς Τεχεράνης ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον διπλωματικῆς πίεσεως πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνση.

*Ὅπως φαίνεται ὁ Τοῦρκος γεωπολιτικὸς ἔχει καταφέρει νὰ θέσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν σφραγίδα του ἐπὶ τῆς τουρκικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Τὸ ζήτημα ὅμως παραμένει: πόσον συμφωνεῖ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ μὲ τὴν ἀντίληψη τῶν ΗΠΑ περὶ σταθερότητας». Βλ. ἐπίσης *αὐτόθι* καὶ σ.σ. 101-109, 58-85 ἀλλὰ καὶ σ.σ. 89-95.

* Ἀκόμη μία πρόβλεψίς μου ἢ ὁποῖα σήμερον (2017) ἐπαληθεύεται σαφῶς.

Ἡ Ἑλλάς ἐπελέγη καὶ γιὰ ἓναν ἐπιπρόσθετο λόγο: διότι ἡ τουρκικὴ ἰσλαμικὴ κυβέρνησις, μέλος καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἰσλαμικῆς Διασκέψεως καὶ ὁμοτράπεζος τῆς Τεχεράνης στὰ πλαίσια τοῦ Ὄργανισμοῦ αὐτοῦ, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ δυσαρεστήσει τοὺς ἀραβο-ἱρανο-μουσουλμάνους γείτονές της ἐπιτρέποντας τὴν χρῆση τῶν ἰδικῶν της ὑποδομῶν γιὰ τὴν διεξαγωγὴ τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς. Πρόκειται γιὰ τὸ γνωστὸ «σύνδρομο τοῦ Ἰράκ-2003» τὸ ὁποῖον ἐκόστισε ἀκριβὰ στὴν ἐπεμβαίνουσα στὸ Ἰράκ Οὐάσινγκτων.

Αὐτὸ τὸ «σύνδρομο» ὅμως θὰ παρατηρεῖται καὶ θὰ διευρύνεται σὲ ὅλον καὶ περισσοτέρους τομεῖς ἰσραηλο-τουρκικῆς ἀμυντικῆς συνεργασίας, μὲ ἀπομείωση τῆς γεωστρατηγικῆς σημασίας τῆς τουρκο-ἰσραηλινῆς ἀμυντικῆς συμφωνίας τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1996 καὶ μάλιστα εἰς βάρος τῆς ἰσραηλινῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας. Ἡ Ἱερουσαλὴμ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀξιολογεῖ ἀρνητικῶς αὐτὴν τὴν στρεβλωτικὴ ἐξέλιξη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν εἶναι ἀναμενόμενον νὰ ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρήσει ἀπὸ τὴν διαβούλευση αὐτὴν τὰ μόνα ὀφέλη ποὺ εἶναι δυνατὰ: τὴν ἐξομάλυνση τῶν ἰσραηλο-παλαιστινιακῶν ζητημάτων καὶ τὸν ἔλεγχο τῆς Χεζμπαλὰ ἀπὸ τὴν κυβέρνηση Ἄσαντ. Προσοχὴ: εἶναι διαφορετικὸ πρᾶγμα ὁ ὅρος «ἀπὸ τὴν κυβέρνηση Ἄσαντ» ἀπὸ τὸν ὅρο «ἀπὸ τὴν Συρία».

Τελικῶς, μποροῦμε νὰ διακρίνομε μίαν τάση ἑλληνο-ἰσραηλινῆς προσεγγίσεως, στρατηγικοῦ χαρακτήρος στὴν ὁποία ἡ Ἑλλάς ὡς μὴ ἀναθεωρητικὸς ἐθνικοκρατικὸς δρῶν καὶ παράγων εἰρήνης καὶ συνεργασίας στὴν Ν/Α Μεσόγειο, μπορεῖ νὰ προσφέρει πολλὰ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, ὡς ἐξομαλυντικῆς ἐντάσεων καὶ ἐγγυητικῆς ἀσφαλείας. Τὰ κέρδη ἀπὸ μία τέτοια συνεργασία θὰ εἶναι ἓνα σημαντικὸ καταπίστευμα γιὰ τὴν διαδικασίαν τελικῆς διευθετήσεως τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος πρὸς ὄφελος τῆς εὐρωπαϊκῆς του λύσεως. Αὐτὸ βέβαια σημαίνει ὅτι καὶ ἡ ἑλληνικὴ πολιτικὴ ἔλιτ δὲν θὰ ἀπολέσει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀξιολογήσῃ αὐτὴν τὴν δυναμικὴ, ἄλλως...*

ε) Ἐκτιμήσεις γιὰ τὴν πολιτικὴ στάση τοῦ Ἰσραήλ: Εἶναι μᾶλλον προφανὲς γιὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὅτι ἡ προοπτικὴ διευθετήσεως τῶν συρο-ἰσραηλινῶν ζητημάτων θὰ ἀπομειώσει σημαντικῶς τὴν ἐπιρροὴ τῶν σηιτικῶν διαύλων τῆς Τεχεράνης στοὺς μηχανισμοὺς ἐξαγωγῆς κρῖσεων τῆς Δαμασκοῦ, τοῦ νοτίου Λιβάνου καὶ τῆς λωρίδος τῆς Γάζης βοηθώντας τὸν Ἰσμαὴλ Χανίγιε τῆς Χαμάς νὰ προχωρήσῃ σὲ περισσότερο θαρραλέες προσαρμογὲς στὴν διαμορφουμένη νέα κατάσταση. Δηλαδή, τὴν ἀναγνώριση τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ καὶ τὴν ἀποκήρυξιν τῆς τρομοκρατικῆς δραστηριότητος μὲ ἀντάλλαγμα τὴν ἔναρξη σοβαρῶν διαπραγματεύσεων ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Κουαρτέτου μὲ στόχο τὴν προοπτικὴ ἐξευρέσεως μιᾶς δικαίας λύσεως τοῦ τύπου «δύο ἀνεξαρτήτων κρατῶν/two states solution».

Τὸ Ἰσραήλ ἔχει συνεπῶς κάθε συμφέρον νὰ ἐπιλέξῃ τὴν διπλωματικὴ προσέγγιση μὲ τὴν Συρία, καὶ νὰ ὑποδείξῃ στὴν νέα διακυβέρνηση τῶν ΗΠΑ τὴν ἐποικοδομητικὴ φύση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς.**

Ἔχει συμφέρον νὰ ἀποδείξῃ στὴν Οὐάσινγκτων ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν μοναδικὸ τρόπο ἀπομειώσεως τῆς περιφερειακῆς ἰσχύος ἐνὸς ριζοσπαστι-

* Καὶ αὐτὴ μου ἡ παρατήρησις ἐπαληθεύεται μετὰ τὴν λήξιν τῶν συνομιλιῶν εἰς τὸ Κράν-Μοντανὰ (Ἰούλιος 2017).

** Δυστυχῶς, μέχρι σήμερον (2017) τὸ Ἰσραήλ δὲν ἐπεδίωξε μίαν ἀνάλογον προσέγγισιν.

κοῦ Ἰράν καὶ ἰδιαίτερος στὸν Λίβανο (ἄρα στὴ Χεζμπολά) καὶ στὴν Γάζα, καὶ συνεπῶς νὰ διευθετηθεῖ μὲ τὸν καλλίτερον δυνατὸν τρόπο τὸ παλαιστινιακὸ ζήτημα.

Ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, μὲ τὴν ραγδαία μείωση τῶν τιμῶν τοῦ πετρελαίου, βοηθεῖ ἰδιαίτερος τὴν «ἐξημέρωση» τῶν ἀκραίων τάσεων στὴν Τεχεράνη καὶ ἐνδυναμώνει τὴν πρόθεσή της νὰ προσεγγίσει τὴν Δύση. Ἡ εὐκαιρία αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἀπολεσθεῖ ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀπὸ τὴς ΗΠΑ.

Αὐτὴ ἡ τροπὴ τοῦ ἱρανικοῦ καὶ συριακοῦ ζητήματος θὰ ἔχει τὶς δέουσες ἐπιπτώσεις στὴν ἰσραηλο-παλαιστινιακὴ ρήξη. Καὶ αὐτὸ διότι οἱ ἐνδοπαλαιστινιακῆς πολιτικο-ιδεολογικῆς πιέσεις πρὸς τὸν Ἄμπου Μάξεν*, οἱ ὁποῖες βασίζονται μέχρι σήμερα στοὺς δυὸ αὐτοὺς πόλους προβολῆς ἰσχύος, μὴ εὐρίσκοντας ἔδαφος ὑποστηρίξεως θὰ ἀτονοῦν ὅλον καὶ περισσότερο. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ σφύρων παλαιστινιακὴ πλευρὰ θὰ καταφέρει νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν ριζοσπαστικὴν ἰσλαμιστικὴ ἀντίστοιχη. Δηλαδή τὴν Χαμάς.

f) Οἱ ἑλληνικῆς στρατηγικῆς δυνατότητες: Ἡ Ἀθήνα, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, πρέπει νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ εἰρήνη στὴν Μέση Ἀνατολὴ καὶ ἰδιαίτερος μεταξὺ ΗΠΑ-Ἰράν, Ἰσραήλ-Συρίας καὶ ἡ δικαία ἐπίλυσις τοῦ παλαιστινιακοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν two states solution εὐνοεῖ ἀπολύτως τὴν γεωστρατηγικὴ τῆς παρουσίᾳ ἀπομειώνοντας σημαντικὰ τὸν βαθμὸ ἐκβιαστικῶν πιέσεων τῆς Ἀγκύρας πρὸς τὴν Οὐάσιγκτων, πρὸς «πώλησιν εἰρηνευτικῶν ὑπηρεσιῶν» ἢ ἀμφιβόλου ἀξιοπιστίας «στρατιωτικῶν διευκολύνσεων» τύπου «Ἰράκ 2003». Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν μέχρι στιγμῆς ἐκτεθέντα γεωστρατηγικὸ συλλογισμὸ πὸν καθιστᾷ ἐμφανῆς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ τουρκικὴ γεωστρατηγικὴ δὲν συμβαδίζει πλέον μὲ τὴν ἀμερικανικὴ καὶ ἰσραηλινὴ ἀντίστοιχη.** Δηλονότι, ἀργὰ ἢ γρήγορα οἱ διαφωνίαι αὐτῆς οἱ ὁποῖες ἤδη ἔχουν καταστῆ ἐμφανεῖς, θὰ μετατραποῦν σὲ σοβαρῆς διπλωματικῆς συγκρούσεις σὲ περιπτώσεις ὅπως παραδείγματος χάριν τὸ ἱρακινὸ Κουρδιστάν, ὁ μελλοντικὸς ἀγωγὸς Μοσούλης-Κιρκουκ-Συρίας-Χάιφας, ἢ βελτίωσις τῶν σχέσεων Συρίας-Ἰσραήλ (στὴν διαδικασίᾳ τῆς ὁποίας ἀφ' ἑνὸς διαφωνεῖ ἡ Οὐάσιγκτων, ἀφ' ἑτέρου δὲν εὔχεται ἡ Τουρκία, διότι θὰ ἀπομειωθεῖ σημαντικώτατα ὁ ἰδικὸς τῆς μεσολαβητικὸς καὶ γεωστρατηγικὸς ρόλος πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Οὐάσιγκτων), ἡ ὀμαλοποιήσις στὸν Λίβανο, κτλ.

Τοῦναντίον, ἡ Ἑλλὰς θὰ μπορούσε νὰ λειτουργήσῃ ὡς διαμεσολαβητῆς διότι εἶναι προφανές, γιὰ ὅλους τοὺς ἀνωτέρω λόγους, ὅτι μιὰ ὀμαλοποιήσις τῶν ἀνωτέρω διπλῶν καὶ ἐστιῶν ἀσταθείας τὴν εὐνοεῖ ἀφάνταστα καὶ ἡ παροχὴ τῶν καλῶν ὑπηρεσιῶν τῆς συνεπῶς θὰ εἶναι γνησίᾳ, ἐντιμὸς καὶ εἰλικρινῆς, ἀπλούστατα (τῆς ἠθικῆς τάξεως μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν, ὡς μεταφυσικῆς προσεγγίσεως σὲ τοιοῦτου εἶδους διαδικασίαις) λόγω σαφοῦς καὶ εὐδιακριτοῦ ἑλληνικοῦ στρατηγικοῦ συμφέροντος.

Γιὰ νὰ συμβεῖ ὅμως αὐτὸ θὰ πρέπει ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀναμειχθεῖ στὴν ἀνωτέρω εἰρηνευτικὴ διπλωματικὴ διαδικασίᾳ καὶ νὰ προσφέρει τὶς εἰλικρινεῖς «καλῆς τῆς ὑπηρεσίας». Διαφορετικὰ θὰ τὸ πράξει, ὅπως τὸ πράττει, ἡ Τουρκία...

* Ἀποτελεῖ τὸ ἐπαναστατικὸν προσωνοῦμιον τοῦ ἤδη προέδρου τῆς Παλαιστινιακῆς Ἀρχῆς Μαχιοῦντ Ἀμπάς.

** Αὐτὸ πλέον ἔχει ἀποδειχθεῖ ὡς «κοινὸς τόπος».